

דברי משיח

ה'תשי"ג

התוועדות ש"פ בא, ח' שבט

מכבוד קדושת

אדמו"ר מלך המשיח מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור על ידי

„המכון להפצת תורתו של משיח“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושמונה לבריאה

ה' תהא שנת חירות עצמות

קט"ו שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

פתח דבר

לקראת ש"ק פ' בא – הננו מוציאים לאור "הנחה" ויומן מהתוועדות ש"פ בא, ח' שבט ה'תשנ"ג – תדפיס מיוחד מתוך "דברי משיח – ה'תשנ"ג".
בתור הוספה, באו בסוף הקונטרס "פנינים" נבחרים מחלוקת הדולרים לצדקה ביום ראשון, ט' שבט ה'תשנ"ג (הר"ד המלא יתפרסם אי"ה בכרך השייך לתקופה זו).

*

אודות המעלות שבסדרה זו, ואופן עריכת השיחות¹ והיומן² – ראה בארוכה ב"פתח דבר" ל"דברי משיח" ה'תשנ"ב חלק ראשון.

*

מבין שלל השיחות שנאמרו ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א במשך השנים תש"י-תשנ"ב (ולפני כן), ת"ל זכינו שרובן ככולן נשמרו על הכתב או בהקלטה. אולם, עדיין ישנו ריבוי שיחות שטרם ראו אור מעולם, ובוה בקשתנו שטוחה כלפי ציבור אנ"ש והתמימים: אנא, מי שבידיו הנחות ורשימות משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, וכן ר"ד בעת חלוקת השטרות לצדקה או "יחידות" וכיו"ב, ויומנים מ"בית חיינו" (ובמיוחד מהשנים תשמ"ח-תש"נ), שיואיל לשלחן למערכת ע"מ שנוכל לזכות בהן את הרבים.

ויהי רצון ש"ע"י הדפסת ולימוד "דברי משיח", נזכה תיכף ומיד ממש לגאולה האמיתית והשלימה, בהתגלותו המלאה והמושלמת של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א. ויחזק השי"ת בריאותו ויתן לו אריכות ימים ושנים טובות ונעימות וחיים נצחיים, ויראה הרבה נחת משלוחיו, תלמידיו, חסידיו ומכלל ישראל, וינהיג את כולנו מתוך בריאות, הרחבה ונחת, ובקרוב ממש יוליכנו קוממיות לארצנו הקדושה, ונלמד תורתו של משיח מפיו של משיח צדקנו, שילמד תורה את כל העולם כולו, ומלך ביפיו תחזינה עינינו בהתגלות מלכותו לעין כל, תיכף ומי"ד ממש ממש, והיתה לה' המלוכה, אמן כן יהי רצון.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד !

"המכון להפצת תורתו של משיח"

ימות המשיח,
כ"ח טבת, ה'תשע"ח (ה' תהא שנת חירות עצמות),
קט"ו שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א,
ברוקלין, נ.י.

1) השיחה הנוכחית נערכה ע"י שילוב ב' הנחות (ה"ר"ד" שי"ל ע"י מערכת "פאקס א שיחה", וה"תוכן קצר שי"ל ע"י "ועד הנחות התמימים"), ונוספו בה פרטים מה"השלמות" לשיחה המוגהת שי"ל ע"י "ועד הנחות התמימים" וע"י "ועד הנחות בלה"ק". לשלימות הענינים המבוארים בשיחה, יש לעיין בשיחה המוגהת (סה"ש תשנ"ג ח"א ע' 259 ואילך).

2) היומן נערך ע"פ יומן "פאקס א שיחה" וגיליון "בית חיינו" שי"ל בשעתו, ויומן פרטי של הרה"ת ר' ש.ו.ה. שי (הנדפס בס' "שנת ניסים בבית חיינו").

בס"ד. התוועדות ש"פ בא, ח' שבט ה'תש"נ

הנחה בלתי מוגה

— שיחה א' —

[כשנכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א להתוועדות ניגנו "יחי אדוננו מורנו ורבינו". אחרי שבירך על היין ניגנו את מארש נפוליון].

א. לכל לראש – זהו שבת פרשת בא, וידועה הוראת רבינו הזקן! שצריך "לחיות עם הזמן", עם הפרשה בתורה השייכת לזמן מסויים זה. ובזה גופא, פרשת השבוע נחלקת לשבעה חלקים כנגד שבעת ימי השבוע, כך שלכל יום יש את החלק המיוחד לו בפרשה, ובנוגע ליום השבת – הרי זה מ"שביעי" עד סוף הפרשה.

אבל יחד עם זה, יום השבת קשור גם עם כללות הפרשה, שהרי בשבת קוראים בתורה את כל הפרשה מתחילתה ועד סופה, ובנוסף לזה – ה"יאכל בשבת" הוא ע"י ה"טרח בערב שבת"², שהכוונה בזה היא (לא רק לערב שבת כפשוטו, אלא) לכל ימי השבוע, כהנהגתו של שמאי הזקן ש"כל ימיו הי' אוכל לכבוד שבת וכו"³.

[ואע"פ ש"הלל הזקן מדה אחרת היתה בו"³, והכלל הוא שהלכה כבית הלל⁴ – הרי מציינו בגמרא⁵ ש"מפני מה זכו בית הלל לקבוע הלכה כמותו, מפני שנוחין ועלובין היו . . ולא עוד אלא שמקדימין דברי בית שמאי לדבריהן"; וידוע שסדר בתורה הוא גם תורה⁶ – הוראה⁷, וא"כ ע"פ תורה יש אופן שמקדימין בית שמאי לבית הלל.

ויש לומר, דזה ש"מקדימין דברי בית שמאי לדבריהן" הוא רק מצד עניויות, אלא מפני שישנה מעלה וקדימה בדברי בית שמאי, וזה שנקבעה ההלכה כבית הלל – הרי זה מפני שההלכה צריכה להתאים ולהיות בכחו של כל אחד, ואילו בית שמאי הם בדרגא נעלית יותר שאינה שייכת ואינה בכח כאו"א מישראל; כמו שמצינו שנקרא "שמאי" על שם "השם אורחותיו"⁸ – שמעריך ("שאצט אָפּ") כל דבר בהנהגתו שיהיה רק ע"פ התורה, וענין זה יש בו מעלה גדולה בעבודה, ולכן "מקדימין דברי בית שמאי".

לשונות בתחלתו (תב, ב). וראה לקו"ש חכ"ד ע' 629

הערה ד"ה סדר אין תורה איז אויך תורה. וש"נ.

(7) ראה רד"ק לתהלים יט, ח. ס' השרשים שלו ערך

ירדה. גו"א ר"פ בראשית (בשם הרד"ק). וראה זח"ג נג,

ב.

(8) מו"ק ה, סע"א. וש"נ. לקו"ת שה"ש מח, רע"ג.

(1) "היום יום" ב חשון.

(2) ע"ז ג, א.

(3) ביצה טז, א. שו"ע אדה"ז אר"ח סרמ"ב ס"י.

(4) ברכות לו, ריש ע"ב. וש"נ.

(5) עירובין יג, ב.

(6) ראה פסחים ו, ב. של"ה חלק תושבע"פ כלל

והנה, הסדר בתורה הוא מן הקל אל הכבד. ולכן, בזמן הזה – הלכה כבית הלל, אבל לעתיד לבוא, שאז יתעלו כל ישראל ותהי' תכלית השלימות בכל הענינים, יוכלו כולם להתנהג כבית שמאי, ולכן תהי' הלכה כבית שמאי⁹].

ב. והנה בפרשתנו מסופר אודות גאולתן של ישראל בפועל, כמ"ש¹⁰ "ויהי בעצם היום הזה יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים" (אמנם הפרשה הבאה מתחילה ב"ויהי בשלח פרעה את העם", אבל ה"בשלח" בפועל מובא בפרשת בא, ורק המשך ופרטי הענינים מובאים בפרשת בשלח). ואז נקראו בני ישראל בשם "צבאות ה'", "לפי שהם אנשי החיל אשר הם עושים רצונו של מקום לנגד את המנגד, ולהם פותחים אוצר העליון בשביל ניצוח המלחמה כו'" (כמבואר בארוכה בהמשך ההילולא "באתי לגני"¹¹).

והנה, תפקידו של הצבא הוא ענין הביטול. וענין זה צריך להיות חדור בכאו"א מאנשי הצבא בכל מציאותו ובכל פרטי הכחות שלו, וכפתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר¹² שגם בעת השינה ניכר עליו שהוא איש צבא (חייל), כי זהו טבעו – שכל מציאותו (מראשו עד לרגלו) הוא "חייל". וע"ד הענין ד"כ"י אתא למודים מנפשי' כרע"¹³, היינו שאין זה קשור עם ההבנה בשכלו, אלא חדור בעצם נפשו (ועד"ז בעת השינה שאז אינו שייך להבנה והשגה, כי המוחין והמדות שלו אינם בגילוי).

וענינו בעבודה: שלימות הביטול באה לידי ביטוי בכריעה והשתחוואה, שע"ז משתווים הראש והעקב שברגל, ואדרבה – הראש כורע להעקב, שזה מורה על הביטול שלו, שגם הראש (המוחין) שלו בטלים לרגלו. ועד ש"משתחוים לאבק רגליהם"¹⁴ – כמדובר פעם¹⁵ הענין למעליותא, שזה מורה על תכלית הביטול, שמורגש דוקא בעקב שברגל, עד לאבק שעל הרגל ועקב שברגל. וכמבואר שיש בחי' עקב בקדושה, כמ"ש¹⁶ "והי' עקב תשמעון", שדוקא ב"עקב" נעשה "תשמעון"¹⁷, היינו שדוקא בענינים אלו שבעקב מתגלה דרגא הכי נעלית.

ובעבודת האדם – זהו האמונה פשוטה שבכאו"א מישראל, כפי שזה נמצא בגלוי אצל איש פשוט, שלכן (כפתגם אדמו"ר הזקן¹⁸) דוקא הפשיטות דאיש פשוט קשורה ו"לוקחת" ("נעמט") פשיטות העצמות; בר-שכל חושב ומתבונן בכל ענין, ורק לאחר

(14) ב"מ פו, ב. פרש"י וירא יח, ד.

(15) ראה שיחת ש"פ עקב תשי"ז (שיחות קודש (ברוקלין, תש"ע) ס"ע 472). וראה גם "הדרן" על סדר הלימוד ליאָרצייט (סה"ש תש"נ ח"ב ע' 699 ובהערה 34).

(16) ר"פ עקב (ז, יב).

(17) ראה אוה"ת ר"פ עקב.

(18) ראה כש"ט (הוצאת קה"ת) הוספות סימן קנד (קו, א). וש"נ.

(9) ראה מדרש שמואל לאבות פ"ה מ"ט. מק"מ לזח"א יז, ב. הובא בלקו"ת קרח נד, רע"ג. תוספות חדשים לאבות בתחלת.

(10) פרשתנו (בא) יב, מא.

(11) סה"מ תשי"ע' 132.

(12) ראה גם שיחות תשמ"ב: י"ט כסלו (התוועדיות ח"ב ס"ע 524); ליל ג' תמוז (שם ח"ג ס"ע 1709).

וראה אגרות-קודש אדמו"ר מהור"י צ"ח ע' ט.

(13) ירושלמי ברכות פ"ב סה"ד. תוד"ה עיון – שבת קיח, ב.

מכן בא לאמונה, משא"כ אצל איש פשוט נמצאת מיד האמונה פשוטה בגלוי. והכוונה היא, שגם אצל המורם מעם יתגלה פשיטות העצמות ע"י עניינים הפשוטים (בדוגמת כריעת הראש להעקב).

ועד"ז גם בענין אנשי הצבא ("צבאות ה'"), שבנצחון המלחמה שוים החיילים הפשוטים עם שרי ופקידי הצבא, ואדרבה – הנצחון בפועל הוא דוקא ע"י החיילים הפשוטים, ולכן "הגם שמסירת האוצר (בשביל ניצוח המלחמה) הוא ע"י שרים ופקידים דוקא, אבל הכוונה פנימית הם האנשי חיל אשר בהם ועל ידם בא הניצוח בפועל"¹⁹.

ועפ"ז מובן הטעם שדוקא כשבני ישראל היו בדרגת "צבאות ה'" – בתכלית הביטול, שזוה מאחד את כולם – נגאלו ממצרים, כי דוקא ע"י ענין הביטול (של צבא) נעשית ההמשכה הכי נעלית. ובכללות, גילוי זה יהי' לעתיד לבוא, שאז יהי' הגילוי למטה דאחדות הפשוטה שלמעלה מהתחלקות, ולא יהיו חילוקים בין בני ישראל בגלוי (אע"פ שחלוקת הארץ היא ע"פ השבטים וכיו"ב, וזה יהי' גם לעתיד לבוא²⁰, אלא שגם בזה תומשך האחדות); משא"כ בזמן הזה הרי סיבת הגלות הוא הפירוד שבין בני ישראל²¹, וע"י הביטול והאחדות בעבודתן של ישראל – מתבטלת סיבת הגלות ובאה הגאולה.

ג. והנה, גאולה העתידה נקראת "גאולה האמיתית והשלימה", ומזה מובן, שגם בזמן שלפני זה ישנו מעין הגילוי שבזמן הגאולה, והחידוש בגאולה העתידה הוא שאז תהי' זו גאולה אמיתית ושלמה, כיון שאז תהי' הדרגא הכי גבוהה בגאולה.

ובזה גופא, גילוי זה הוא בה"עקב" בזמן, בעקבתא דמשיחא¹⁷, ובפרט בעקבתא דעקבתא דמשיחא, ע"י ההכנה דעבודת בני ישראל בכירור העולם, כמ"ש²² "כי תהיו אתם לי ארץ חפץ" – דוקא בקיום זריעת המצוות בארץ התחתונה, שע"י הזריעה (ושאר הל"ט מלאכות) שעושים עוד בזמן הגלות, ובאופן ד"תהיו לי" – "בהווייתה תהא"²³ לנצח ולעד עולמים²⁴, נעשית צמיחת הגאולה; ואדרבה – ע"י כירור התחתון ביותר, מתגלה ה"גבוה ביותר" (ש"יורד למטה מטה ביותר²⁵), שע"י באים להעלי' הגדולה ביותר – בגאולה (העתידה לבוא, אבל – תיכף ומיד ממש).

ועל שם זה נקראו בני ישראל "צבאות ה'", "צבאות ה'" לשון סמוך הם הצבאות שנתבררו בגלות מצרים ונתעלו ליכלל בשם הוי' כו', ומצד הניצוצות שנתבררו ע"י ישראל, גם ישראל נקראו צבאות ה', ויתירה מזו – הוציא הוי' את בני ישראל גו' על

יז, ריש ע"ב.

19) סה"מ תש"י ע' 154.

24) ראה ספרי בהעלותך יא, טז. ויק"ר פ"ב, ב.

20) ראה ב"ב קכב, א.

מדרש שמואל פי"ט.

21) ראה יומא ט, ב.

25) ראה הנסמן בס' המפתחות לספרי אדה"ז ערך

22) מלאכי ג, יב. ראה "היום יום" יז אייר. ב אלול.

כל הגבוה כו'. שערי אורה שער הפורים נח, א ואילך.

סה"ש תרצ"ו ע' 41. וש"נ.

סה, א ואילך. ועוד.

23) ראה קידושין נח, א. ברכות יג, א. מגילה ט, א.

צבאותם²⁶ הוא זה שישראל הם למעלה מבחי' הניצוצות שנתבררו, דמכיון שישראל הם המבררים את הניצוצות, הרי הם למעלה מהם" (כמבואר בארוכה גם בתו"א פרשתנו²⁷).

וא"כ, בעמדנו בשבת פרשת בא בשנת תש"נ, אחרי שכבר "כלו כל הקיצין"²⁸, בודאי הסתיימה גם התקופה ד"עקבתא דמשיחא", ועומדים מוכנים ברגע זה לקראת הגאולה האמיתית והשלימה, שהיא תהי' באותו אופן של גאולת מצרים, כמ"ש²⁹ "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", היינו כפי שהי' במצרים ש"נגלה עליהם מלך מלכי המלכים בכבודו ובעצמו וגאלם"³⁰ – עצמות ומהות³¹ שלמעלה מכל תואר של עשר ספירות וספירות אין קץ וכו'. ויתירה מזו – מבואר בחסידות³² שהנפלאות דגאולה העתידה יהיו נפלאות גם לגבי הנפלאות שבגאולת מצרים.

ד. ובפרט שב"עקבתא דמשיחא" גופא – נמצאים בשנת תש"נ שבאלף השישי, שהוא כבר אחרי חצות האלף, כפירוש הרמב"ן³³ שה"שית אלפי שנין"³⁴ הם כנגד ששת ימי בראשית, ואלף השישי הוא כנגד יום השישי. ועפ"ז מובן, שכשם שיום השישי הוא גם כולל וסך-הכל של כל הימים שלפני זה (נוסף לכך שהוא יום פרטי), כך גם אלף השישי כולל את כל העבודה במשך ה"שית אלפי שנין דהוי עלמא"³⁴ שלפני זה.

ובפרט, כאמור, שבאלף השישי גופא – נמצאים בשנת תש"נ, אחרי חצות האלף³⁵. ולא רק חצות המעת-לעת, אלא גם אחרי חצות היום, שהרי עברו כבר כמה וכמה ימים וחדשים אחרי תחילת השנה – בראש השנה תש"נ. ובפרט שבשנה זו יו"ט של ראש השנה חל להיות בשבת, שזה ממשיך שמחה ("וביום שמחתכם אלו השבתות"³⁶) ועונג ("וקראת לשבת עונג"³⁷) בכל השנה כולה, וזה נעשה ג"כ הכנה ל"יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים"³⁸.

ולהוסיף, שהר"ת של השנה הוא "תהא שנת ניסים", ולכל לראש – נס לשון יחיד, הנס דהגאולה עצמה, ואח"כ ניסים לשון רבים, וניסי ניסים – כולל גם כל הניסים הפרטיים שלפני זה ושל אחרי זה (ובפרט אחרי כל הענינים דשנת "תשמט ידך"³⁹ ושנת "הקהל" שלפני זה, כמדובר כמה פעמים). וא"כ בודאי שרגע זה ממש הוא רגע האחרון של הגלות, ומיד לאחרי זה רגע הראשון של הגאולה!

סה"מ תש"ח ע' 159. ובכ"מ.

(33) בראשית ב, ג.

(34) ראה ר"ה לא, א. סנהדרין צז, א. ע"ז ט, א.

(35) ראה גם שיחת ש"פ וארא ס"ג.

(36) בהעלותך י, י ובספרי עה"פ.

(37) ישעי' נח, יג.

(38) תמיד בסופה.

(39) פ' ראה טו, ג. ראה סה"ש תשמ"ח ח"ב ע' 610

הערה 103. שם ע' 630. ובכ"מ.

(26) פרשתנו יב, נא.

(27) ס, ג.

(28) סנהדרין צז, ב.

(29) מיכה ז, טו.

(30) הגש"פ פיסקא "מצה זו". שם לפנ"ז פיסקא "וירציאנו".

(31) ראה סה"מ אעת"ר ע' עה. תער"ב-תער"ו ע' סז.

המשך תער"ב ח"ב ס"ע תתקכד. וראה גם סה"מ פסח ח"א ע' עג. וש"נ.

(32) ראה אוה"ת נ"ך עה"פ (ע' תפו ואילך). וש"נ.

ה. ובפשטות – שתיכף ומיד ממש יוצאים כל בני ישראל מהגלות, "בנערינו ובזקנינו . . בבנינו ובבנותינו"⁴⁰, "כימי צאתך מארץ מצרים", והולכים כולם לארץ ישראל – כמדובר בסיום הפרשה⁴¹: "והי' כי יביאך ה' אל ארץ גו".

וזוכים ל"תורה חדשה מאתי תצא"⁴², ומובן שממילא גם קיום המצוות הוא באופן נעלה ובשלימות, "כמצות רצונך"⁴³ (ובפרט לדברי הרמב"ן⁴⁴ ש(קיום ה)מצוות בזמן הזה הם רק כמו "ציונים"⁴⁵ בערך למצוות לעתיד לבוא), ובמילא יתוסף אז חידוש במצות תפילין (כמ"ש אודותה בהמשך הפרשה⁴⁶, אחרי גאולת מצרים), כמו החידוש בכללות התורה והמצוות, ד"הוקשה כל התורה כולה לתפילין"⁴⁷.

וכל זה נכלל ומתחיל ביציאת מצרים ומתן תורה, כידוע שמתן תורה לא יהי' עוד הפעם⁴⁸ – לא מצד "קמצנות" ("ווייל מ'זשאלעוועט") ח"ו, אלא – כי אין צורך בזה, משום שבמ"ת הראשון כבר ניתן הכל, גם השלימות ד"תורה חדשה מאתי תצא".

ואע"פ שנמצאים בחוץ לארץ, ובה גופא – לא בסוריא, ששוה בכמה דינים לארץ ישראל⁴⁹, אלא בחצי כדור התחתון שבו לא הי' מתן תורה⁵⁰ – אעפ"כ לא צריכים לחכות אפילו ל"ענני שמיא"⁵¹, אלא תיכף ומיד בזמן ומקום זה זוכים לגאולה האמיתית והשלימה בפועל ממש.

ומתגלית מעלתן של ישראל כפי שהם "על צבאותם" – למעלה מכל ענין הספירות והשמות, כולל הז' שמות שאינם נמחקים⁵². ועאכו"כ כפי שהם נמשכים למטה, כולל שם "צבאות" כפי שהוא שם קדוש – שזה נתגלה ונפעל ע"י חנה, כמאחז"ל⁵³ שחנה היתה הראשונה שקראה להקב"ה בשם "צבאות".

ולהעיר שהפטרת ראש השנה היא אודות תפילת חנה⁵⁴, וסיומה – בפסוק "וירם קרן משיחו"⁵⁵, וכן נעשה בפועל: גילוי ניצוץ משיח שבכל אחד מישראל⁵⁶, אנשים נשים וטף.

ע' קיג. עטר"ת ע' רצא. תרפ"ה ע' קצט. תש"ט ע' 57 (השני). ועוד.

49 ראה תוספתא כלים קמא פ"א, ה. ובכ"מ.

50 ראה אגרות-קודש ארמור' מהוריי"צ ח"ב ע' תצב ואילך. וראה שם ע' שלא.

51 דניאל ז, יג. סנהדרין צח, א.

52 (שבועות לה, סע"א. רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ו ה"ב).

53 ברכות לא, ב. וראה בארוכה תו"א פרשתנו ס, א ואילך. ד"ה ויהי בעצם היום הזה תשמ"ז (סה"מ שמות

ח"א ע' רנ), ובהנסמן שם הערה 4.

54 שמואל-א ב, א ואילך.

55 שם, י.

56 ראה מאור עיניים ס"פ פינחס. וראה סה"מ תרמ"ג ע' ע.

40 פרשתנו י, ט.

41 יג, ה.

42 ישעי' נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

43 נוסח תפלת מוסף דשבת ויו"ט. ראה תו"ח ס"פ ויחי (צה [רלן], א. צו [רלז], ג"ד). אוה"ת ויחי (כרך ו) תתשכח, ב ואילך. המשך וככה תרל"ז (קה"ת, תשע"ג) פי"ז ע' טו) ואילך. ועוד.

44 ראה רמב"ן עקב יא, יח (מספרי שם, יז; פרש"י שם, יח).

45 ירמ"י לא, כ.

46 שם, ט. טז.

47 קידושין לה, א. וש"נ.

48 ראה סה"מ תרמ"ד (קה"ת, תשמ"ט) ע' שי. תרמ"ז ע' פז. תרנ"ו ע' שנו. המשך תרס"ו ע' כג. שם ע' תקמו. תער"ב ח"א ע' שסו. סה"מ תער"ב-תרע"ו

ובפרט כפי שנמצאים עכשיו בבית הכנסת ובית המדרש, שבו מתאחדים כל בני ישראל, אנשים בעזרת אנשים ונשים בעזרת נשים, דאע"פ שיש מחיצה ביניהם – הרי מחיצה ע"פ תורה אינה מפסיקה אלא מאחדת את כולם (את האנשים בעזרת אנשים, הנשים בעזרת נשים, וטף בעזרת טף⁵⁷), ונעשה עזרה אחת – "עזרת ישראל", בבית המקדש השלישי (ומזה באים לברכת "גאל ישראל" – הגאולה, "ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים").

ובפרט שזהו בית הכנסת ובית המדרש של נשיא דורנו, ש"מגדלין בו תורה"⁵⁸ עבודה וגמילות חסדים, ובתוך שלושה ימים מיום ההילולא שלו בעשירי שבט (שהרי היום הוא ח' שבט, ואח"כ בא ט' שבט ויו"ד שבט), "העשירי יהי' קודש"⁵⁹, ואחרי כל העבודה בהפצת המעיינות חוצה, כמדובר כמה פעמים שגילוי פנימיות התורה הי' דוקא בעקבתא דמשיחא, מעין הגילוי ד"תורה חדשה מאתי תצא", וכאמור לעיל שפשיטות העצמות (שמתגלה בפנימיות התורה) מתגלית באיש פשוט דוקא, ועד"ז בזמן דעקבתא דמשיחא. והולכים כולם יחדיו לארץ הקודש, לירושלים עיר הקודש, להר הקודש, לבית המקדש השלישי, ולקודש הקדשים, ותיכף ומיד ממש.

[אחרי שיחה זו ניגנו ניגון שמח].

– שיחה ב' –

ו. נוסף על האמור לעיל בנוגע לפרשת בא, שישנו בכל שנה בשבת כזו באופן שוה, ואדרבה – מיתוסף בזה עילוי בכל שנה ושנה ע"פ הכלל "מעלין בקודש"⁶⁰, ובפרט אחרי שעברה שנה שלימה שבה קראו את כל התורה כולה, תורה שבכתב ותורה שבע"פ ("תורה בפירושה ניתנה"⁶¹),

[אשר ע"י לימוד ענין אחד בתורה ניתוסף גם בהבנת כל שאר עניני התורה, ובפרט כשהמדובר בנוגע לתורה שבכתב, ד"ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא"⁶², ובמילא הרי זה כולל גם נביאים וכתובים ותורה שבע"פ כולה, ולא רק באופן של רמז אלא באופן גלוי (כלשון הרגיל בגמרא: "מנא הני מילי . . . דאמר קרא כו", היינו, שמפורש הדבר בתורה שבכתב באופן גלוי, שלכן, גם מתחיל בלימוד הגמרא אינו זקוק לפירוש נוסף –]

ישנו ענין מיוחד (בשבת פרשת בא) בשנה זו, שהיא שנת הארבעים:

(60) ראה ברכות כח, א. וש"נ. ובכ"מ – נסמנו בלקו"ש ח"ג ע' 250 הערה ד"ה להעלות בקודש.
(61) הקדמת הרמב"ם לספר היד בתחלתה.
(62) ראה תענית ט, א. זח"ג רכא, א.

(57) בהנחה אחרת: והטף שבשניהם.
(58) ל' חז"ל – מגילה כז, א.
(59) ל' הכתוב – בחוקתי כז, לב. וראה בכורות נח,
ב. זח"ב רעא, א. בחיי ר"פ תרומה.

ענינה של שנת הארבעים מפורש בקרא, כפי שאמר משה רבינו לבני ישראל בשנת הארבעים במדבר: "אתם ראיתם את כל אשר עשה ה' לעיניכם בארץ מצרים... המסות הגדולות אשר ראו עיניך האותות והמופתים הגדולים ההם"⁶³, וממשיך, שעתה, בשנת הארבעים, "נתן ה' לכם לב לדעת ועיניי לראות ואזניי לשמוע"⁶⁴, וכדרשת רז"ל⁶⁵ שב"ארבעין שנין" – "קאי איניש אדעתי דרבי".

ז. וביאור הענין יובן מדיוק הלשונות בזה:

"לב לדעת ועיניי לראות ואזניי לשמוע" – כולל כל מציאות האדם: "עיניי לראות" קאי על מוח החכמה⁶⁶, "אזניי לשמוע" קאי על מוח הבינה⁶⁷, ו"לדעת" קאי על מוח הדעת; ו"לב" קאי על הז' מדות, אשר מזה נמשך בג' הלבושים⁶⁸ מחשבה דיבור ומעשה.

וענין זה, "נתן ה' לכם" בשנת הארבעים, היינו, שנוסף להשלימות בזה שנעשית בדרך הטבע – נמשך בזה כח מיוחד ושלימות מיוחדת מלמעלה, ש"נתן ה'... לב לדעת וגו".

ויש להוסיף בביאור הענין (ע"פ דיוק לשון הכתוב):

"נתן" – זה נתינה מלמעלה, ובאופן ד"כל הנותן בעין יפה הוא נותן"⁶⁹.

"הוי" – היינו שהנתינה (בעין יפה) היא לא רק משם אלקים, כמו בריאת השמים והארץ וכל צבאיהם, כמ"ש⁷⁰ "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ" (ורק אחרי כל הבריאה נאמר⁷¹ "ביום עשות הוי' אלקים ארץ ושמים"), משא"כ בארבעים שנה "נתן הוי".

"לכם" – למרות גודל העילוי שבזה, הרי זה נמסר "לכם", לכאור"א מכם, באופן שהנתינה נמשכת וחודרת במציאות האדם בתכלית השלימות, עד שנעשה דבר שלו.

"לב לדעת ועיניי לראות ואזניי לשמוע" – שלימות המוחין, וכדרשת חז"ל (כנ"ל) שאז "קאי איניש אדעתי דרבי".

ז. וא"כ, זהו מענה לשאלת רבים: כיון שכל תאריך או אירוע מיוחד קשור עם פעולה מיוחדת בעבודת האדם בהתאם לזה, א"כ מהי הפעולה המיוחדת שעל כל אחד ואחת מישראל לעשות בקשר לשנת הארבעים?

שם. ובכ"מ.
68 תניא רפ"ד.
69 ראה ב"ב נג, א. סה, א. עא, סע"א. רמב"ם הל' מכירה פכ"ה ה"ד. הל' זכי' ומתנה פי"א הכ"ב.
70 בראשית א, א.
72 שם ב, ד.

63 תבוא כט, א"ב.
64 שם, ג.
65 ע"ז ה, ב.
66 ראה פרדס שער (כג) ערכי הכינויים מערכת רא"י. תו"א משפטים עה, א. לקו"ת צו יז, ב. סידור (עם דא"ח) קסה, א. ובכ"מ.
67 ראה זח"ג (אדר) קלח, ב. תו"א, לקו"ת וסידור

והמענה לזה, שצריכה להיות עבודה מיוחדת בהתאם לזה ש"נתן ה' לכם לב לדעת ועיניים לראות ואזניים לשמוע", ולכל לראש – בעבודתו עם עצמו, שצריך להיות מציאות חדשה לגמרי, לא רק בכח מסויים שלו (חכמה וכיו"ב), אלא בכל פרטי מציאותו, "לב לדעת ועיניים לראות ואזניים לשמוע".

וע"י שהאדם עושה מעצמו מציאות חדשה, הרי בדרך ממילא נעשים כל פרטי מציאותו באופן חדש לגמרי, "לב לדעת ועיניים לראות ואזניים לשמוע". ועד למעשה בפועל ממש, כידוע ש"סוף מעשה" קשור עם "מחשבה תחילה"⁷³, וכמבואר בחסידות⁷⁴ הפירוש בזה שבמחשבה גופא הרי זה תחילת המחשבה; ובודאי כל אחד יכול למצוא בעצמו פעולות ועיניים חדשים לגמרי לגבי עבודתו עד עתה.

וע"פ המבואר בדרושי אדמו"ר האמצעי⁷⁵ שהתבוננות צריכה להיות גם בפרטים – מובן כן גם בענין זה. ואין צורך לאריכות הביאור בזה, אלא, ע"י שכל אחד יתבונן בהנהגתו ביום ויומיים לפני זה, יראה בפשטות, שיכול לעשות מעצמו מציאות חדשה, כך שהנהגותיו ביום זה תהינה באופן חדש לגמרי, עד שמאמתול להיום נעשה אדם אחר ("דער וואָס איז געווען נעכטן איז היינט אַן אַנדערער"), ואי אפשר להכירו!

ובזה גופא, יש גם מעלה פרטית בכל ענין בפני עצמו – גם ביחס לענין זה כפי שהוא חלק מהכלל כולו. כמובן גם מפשטות הכתובים בנוגע לארבעים שנה, שאין זה שנה אחת בפני עצמה (שנת הארבעים), אלא שכולל בתוכו ופועל שלימות בכל העיניים הפרטיים שהיו במשך כל השנים, כלשון הכתוב בפשוטו של מקרא – "ויקרא משה אל כל ישראל ויאמר אליהם אתם ראי את כל אשר עשה ה' לעיניכם בארץ מצרים וגו'" (שזה הי' בתחילת הארבעים שנה), ועל כל זה נאמר "נתן ה' לכם גו".

ח. ויש להוסיף בכל זה, בהקדם הביאור בדיוק לשון חז"ל הנ"ל, דבארבעין שנין "קאי איניש אדעת' דרבי":

"קאי" – בארבעין שנין נעשה כל קיומו של האדם "אדעת' דרבי", כלומר, שלא נשאר שום פרט במציאותו שאינה חדורה ב"דעת' דרבי", וכנ"ל, שכל מציאותו של האדם נעשית מציאות חדשה. וענין זה הוא באופן דקיום ("קאי") ותוקף ועמידה תמידית.

"איניש" – כיון ש"דעת' דרבי" חודרת בכל מציאותו, הרי זה פועל גם במי שנקרא "איניש" מלשון אָנוּש, שמורה על חלישות ופחיתות האדם (כידוע החילוק בין ד' תוארי האדם⁷⁶), היינו גם בדרגא תחתונה ביותר.

"אדעת'י" – לא רק שלימות המדות, אלא שלימות הדעת והמוחין, כי עיקר הקשר וההתאחדות בין המשפיע והמקבל נעשה ע"י בחי' הדעת⁷⁷.

(75) שער היחוד בתחלתו.

(76) "היום יום" ד אלול.

(77) ראה תניא ספ"ג. ובכ"מ.

(73) ע"פ פיוט "לכה דודי".

(74) ראה ת"ח ויגש פט [נל], סע"א ואילך. המשך

תער"ב ח"ב ס"ע א'יקיט ואילך. ובכ"מ.

ובזה גופא, "אדעתי דרב" – היינו לא רק העלי' בדעת האדם (שניתוספה שלימות בדעתו), "דעת" שנברא ונתהווה ע"י הקב"ה (בורא שמים וארץ), אלא יתירה מזו – "אדעתי דרב", שמגיע להשיג ולהבין בדעתו של הקב"ה מצד עצמו כפי שהוא "רב", נותן התורה, שהתורה היא למעלה ממציאות העולם (היינו, כפי שצמצם הקב"ה והלביש את עצמו בבחי' דעת).

ושלימות זו בחב"ד (מוחיז) שלו פועלת על כל מציאותו, שנעשה למציאות חדשה, כיון שהאדם בכללותו נקרא "מין המדבר", שיש בו מעלת השכל; ואין זה רק מעלת המוחיז בפני עצמו, אלא זהו כל מציאותו.

ט. ועוד נקודה בזה – שבשנת הארבעים נעשה "נתן ה' לכם" בכל ג' המוחיז כפי שכל א' עומד במקומו מצד עצמו, ולא רק כפי שהוא נכלל בשאר הכחות (לדוגמא – בינה ודעת שנכללים בחכמה), והשלימות היא כאשר ישנם שני הענינים והמעלות יחדיו. ועד"ז בנוגע לעבודת כאו"א מישראל, שיש לו ענינים מסויימים שבהם הוא כאיש פרטי, ועושה עבודתו בענינו ובמקומו הוא (בארגון הפרטי שלו, או תלמיד בישיבה וכיו"ב), כאו"א עם המעלה שלו (דיש בזה מה שאין בזה), ויש ענינים שבהם הוא איש כללי (כמו ראש ישיבה, רב וכיו"ב).

ועד שמצינו בנוגע לכללות עם ישראל, שנחלקו לעשרה סוגים, מ"ראשיכם שבטיכם" עד "חוטב עציר" ו"שואב מימך"⁷⁸ – הרי ישנה מעלת כל סוג בפני עצמו, וישנו איך שהוא חלק מכלל עם ישראל ("קומה אחת שלימה"⁷⁹) הנמצאים באחדות (כמבואר בקונטרס "החלצו"⁸⁰, וכדאיתא בגמרא סוטה⁸¹ שכאשר שנים מגביהים משא, הם יכולים להגבי' יותר מפי-שנים מאשר כל אחד מהם בפני עצמו, ועאכו"כ יותר משנים), וכלשוון הכתוב⁸² "אתם נצבים היום כולכם".

ועד שהם ציבור שלם, עשרה מישראל שהם עדה קדושה⁸³, ועליהם נאמר⁸⁴ "ונקדשתי בתוך בני ישראל", שזוהו המעלה דכולם יחד, וביחד עם זה – כפי שכל אחד מהם יש לו הענין דמסירת נפש (הנלמד מפסוק זה⁸⁵), שעבודת המסירת נפש היא מסירת הרצון⁸⁶ והתענוג שבאדם, שהם הכחות הכלליים שבו, והיינו שמוסר את כל נפשו ומציאותו הפרטית אל הקב"ה, ובאופן שמסירת-נפש זו גופא היא מציאותו.

ובעבודת האדם: בכל יום בבוקר אומר כל יהודי (מיד כשניעור משנתו) "מודה אני לפניך . . . שהחזרת בי נשמת⁸⁷", היינו שנעשה למציאות חדשה, אבל אין זה כך באופן

(78) ר"פ נצבים (כט, ט"י). וראה לקו"ת ר"פ נצבים. (84) אמור כב, לב.
 (79) לקו"ת שם. (85) תו"כ ופרש"י עה"פ. סנהדרין עד, א"ב. רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ה ה"א ואילך.
 (80) פ"ט (סה"מ תרנ"ט ע' ט) ואילך. (86) ראה לקו"ש ח"ב ע' 456 ובהערה *9. וש"נ.
 (81) לד, א. וראה פרש"י שם. (87) סדר היום בתחילתו. שו"ע אדה"ז או"ח מהדר"ק נצבים שם (ט).
 (82) נצבים שם (ט). (83) ס"א ס"ה. מהדר"ב שם ס"ו. סידור אדה"ז בתחילתו. (84) ראה ברכות כא, ב. וש"נ.

טבעי אלא שהקב"ה מחזיר את הנשמה ("החזרת ביי", ע"ד נתן ה' לכם", היינו שזוהי "החזרת" מדרגתו של הקב"ה שלמעלה מכל העינים), ובוה גופא – באופן ד"בי" (ע"ד "לכם"), היינו שאין זה רק באופן מקיף, או אפילו בפנימיות אבל בתור ענין בפני עצמו (ע"ד המובא בתניא⁸⁸ שעושים נפשם עיקר וגופם טפילה, שאע"פ שנשמתם עיקר הרי יש בכל זאת עוד מציאות (טפל)), אלא שזהו כל מציאותו – "בי".

ועד שזה "נשמת" גם מלשון נשימה⁸⁹, כמו שמבאר אדמו"ר מהר"ש בהמשך "מים רבים" בתחילתו⁹⁰ שהנשימה הוא ענין הכי הכרחי (שבו תלוי כל מציאות האדם), ולכן אפשר להשיגו בקלות ללא כל יגיעה.

והענין בזה – דכללות ענין "מודה אני". שהחזרת בי נשמת" הוא שאז נעשה האדם ברי' (מציאות) חדשה⁹¹ ("חדשים לבקרים רבה אמונתך"⁹²), ועל זה הוא מודה בבחי' הודאה שלמעלה משכל.

י. ועד"ז ישנם עינים שבהם מודגשת יותר מעלת הפרטים בפני עצמם, מעלת הראי' או מעלת השמיעה. כמו בנוגע ל"אדעתי דרבי", שלכאורה איך אפשר להשיג את דעתו של רבו (הקב"ה), וכמ"ש הרמב"ם בהתחלת ספרו⁹³ בנוגע לדעתו של הקב"ה, והאריך בזה גם בהלכות תשובה⁹⁴ בתירוץ הקושיא דידיעה ובחירה, ד"כבר ביארנו בפרק שני מהלכות יסודי התורה" בנוגע לדעתו של הקב"ה, ש"אין דעתו של אדם יכולה להשיג דבר זה על בוריו, וכשם שאין כח באדם להשיג ולמצוא אמיתת הבורא. . . כך אין כח באדם להשיג ולמצוא דעתו של בורא". ואעפ"כ מאריך הרמב"ם בביאורו, וכפי שהקשה עליו הראב"ד "לא נהג זה המחבר מנהג החכמים. . . והוא החל בשאלות קושיות והניח הדבר בקושיא והחזירו לאמונה, וטוב הי' לו להניח הדבר בתמימות התמימים כו"⁹⁵.

ויש לומר בביאור דברי הרמב"ם: עם היות אשר מצד גדרי השכל אי אפשר "להשיג דבר זה", בכל זאת, מצד כח האמונה שבכל יהודי (שהם "מאמינים בני מאמינים"⁹⁶), אשר אמונה זו אינה בדרך מקיף בלבד (כמו שמיעה) אלא אמונה החודרת בפנימיותו של האדם עד שזו נעשית מציאותו, הרי לא זו בלבד שלא נגרע מאמיתת הדבר מפני ש"אי אפשר להשיג דבר זה" בגדרי השכל, אלא אדרבה – הדבר נעשה אצל האדם בבחי' ראי', שהדבר ברור אצלו בתכלית ההתאמתות שלמעלה מענין השכל, שזהו מעלת הראי', שאי אפשר לערער עליו בשום פנים⁹⁷ (כהדיון⁹⁸ שדיין שראה הדבר אינו יכול לדון ולשמוע עדויות אחרות על זה) – "עיניים לראות!"

(93) הל' יסוה"ת פ"ב ה"י.

(94) פ"ה ה"ה.

(95) ראה גם שיחת ש"פ ויצא שנה זו ס"ח, ובהנסמן

שם הערה 75.

(96) שבת צז, א.

(97) ראה לקו"ש ח"ו ע' 121 ואילך. וש"נ.

(98) ר"ה כו, רע"א.

(88) פל"ב.

(89) ראה ב"ר פי"ד, ט.

(90) פ"א (ס"ע ג"ד).

(91) מדרש תהלים כה, א. שו"ת הרשב"א ח"א

סקצ"א. שו"ע אדה"ז או"ח ס"ד ס"א (מהדו"ק). ס"ו ס"א.

(92) איכה ג, כג.

ולאידך, ישנם ענינים שהם דוקא בכחי' שמיעה ("ואזניים לשמוע"), בהבנה והשגה דוקא, כמו כללות לימוד התורה שבע"פ, שאם אינו מבין אינו יוצא ידי חובה בזה⁹⁹. וגם הפרקים הראשונים בספר הרמב"ם שעוסקים במעשה מרכבה ובמעשה בראשית¹⁰⁰, הרי הקדים לזה הרמב"ם בהקדמה לספרו וכתב שספרו מיועד "לקטן ולגדול", והתחלת ספרו¹⁰¹ הוא "יסוד היסודות ועמוד החכמות לידע כו'", ולא רק "להאמין"¹⁰², כמדובר¹⁰³ כמה פעמים¹⁰⁴.

יא. וזהו התפקיד החדש שמוטל על כאו"א מישראל בקשר לשנת הארבעים – שצריך לעשות מעצמו מציאות חדשה, "לב לדעת ועיניים לראות ואזניים לשמוע", קאי איניש אדעתי' דרבי".

ובכל פרטי העיניים, הן "לב לדעת", והן "עיניים לראות" – עיניים שבכחי' ראי' שלמעלה משכל, ו"אזניים לשמוע" – עיניים הבאים בהבנה והשגה.

ומכאן מענה ברור לרבים השואלים – מהו תפקידה המיוחד של שנת הארבעים: כאו"א צריך לעשות מעצמו מוסד חדש, כלומר, יסוד קיים של "לב לדעת ועיניים לראות ואזניים לשמוע"; ועד"ז צריכה להיות העבודה בעולם (לא רק עם עצמו), שפועל בעולם מציאות חדשה, כיון ש"צדיק יסוד עולם"¹⁰⁵, "ועמך כולם צדיקים"¹⁰⁶. ודוגמתו בכאו"א, שהרי "חייב אדם לומר בשבילי נברא העולם"¹⁰⁷, היינו, שכל אחד צריך להיות בכחי' יסוד שעליו נבנה מוסד שלם, ועד שהוא היסוד של כל העולם, כי כל העולם כולו נעשה בהתאם להנהגתו.

וכמדובר¹⁰⁸ שיש לפתוח מוסדות חדשים, מוסדות של תורה תפילה וצדקה, ובפרט שהם קשורים עם נשיא דורנו, בעל ההילולא (שעתה הוא ארבעים שנה מאז), ששמו הראשון "יוסף", שהוא כנגד ספירת היסוד¹⁰⁹. והנשיא הוא לבן של כל ישראל¹¹⁰, ובמיוחד בארבעים שנה שאז "נתן . . . לכם לב לדעת גו'".

99) הל' ת"ת לאדה"ז ספ"ב. וש"נ.
100) הל' יסוה"פ פ"א ב (מעשה מרכבה); פ"ג ד (מעשה בראשית).

101) שם פ"א ה"א.

102) ראה ראש אמנה פי"ז. סהמ"צ להצ"צ מצות האמנת אלקות פ"ב (מה, ב ואילך).

103) שיחת ש"פ חיי שרה שנה זו ס"י. ובכ"מ.

104) בהנחה אחרת מבואר באופן אחר, שגם עיניים אלו צ"ל באופן דראי'. ושם: ועפ"ז מבוארת גם אריכות דברי הרמב"ם בד' פרקים הראשונים דהלכות יסודי התורה בביאור מעשה מרכבה ומעשה בראשית, אף שבסוף כתב שהם דברים עמוקים כו' – בה בשעה

ספר זה שייך לכאו"א, "לקטן ולגדול" (כמ"ש בהקדמתו). ולא עוד, אלא שהתחלת ספרו היא בפרקים אלו, ועד שבהתחלתם כתב: "לידע" (ולא "להאמין").
105) משלי י, כה.

106) ישע"י ס, כא. וראה סנהדרין ר"פ חלק.

107) סנהדרין לו, סע"א.

108) שיחת ש"פ וארא שנה זו ס"י.

109) ראה זח"ג רלו, א (ברע"מ). פרדס שער (כג) ערכי הכינויים מערכת יוסף. תו"א ויגש מד, ג. ויחי (הוספות) קה, ג.

110) ראה רמב"ם הל' מלכים פ"ג ה"ו.

וע"י שכל אחד עושה מעצמו מציאות חדשה – נעשה זה הכנה קרובה ל"תורה חדשה מאתי תצא" שתתגלה לעתיד לבוא, יחד עם החידוש בכללות הבריאה, ובלשון הכתוב¹¹¹ "כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עומדים לפני . . . כן יעמוד זרעכם ושמכם", שכל העולם כולו נעשה באופן חדש.

וממילא גם עבודתו של היהודי אינה רק בענינים הקשורים עם התהוותו, "שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה", וכתורת הבעש"ט שבכל רגע ורגע מתהוית כל הבריאה מחדש יש מאין ממש [כמבואר בארוכה בשער היחוד והאמונה¹¹², גם עם ראיות ע"פ שכל, כך, שאם אחד אינו מבין את זה, אין זה רק היפך האמונה, אלא גם היפך השכל!], אלא עבודתו היא בשלימות מיוחדת – "אדעתי דרבי", שלמעלה מהבריאה (כנ"ל ס"ח).

וכל ענינים אלו – תיכף ומיד ממש!

[אחרי שיחה זו ניגנו "ויתן בפי שיר חדש . . . נתן ה' לכם גו"']

– שיחה ג' –

יב. נהוג לפרש כל ענין בנוגע למעשה בפועל. ובפרטיות יותר:

בקשר עם שנת הארבעים, לכל לראש, צריך כאו"א להוסיף בעבודתו עם עצמו, לעשות מעצמו מציאות חדשה – יסוד מוסד חדש, בכל הענינים דתורה עבודה וגמילות חסדים, באופן ד"לב לדעת ועיניים לראות ואזניים לשמוע" – בכל פרטי עבודתו.

ובמיוחד ביום ההילולא עצמו – עשירי בשבט, שיש לנצלו להוספה בתורה ועבודה (תפילה במנין מיוחד – כל הג' תפילות) וגמילות חסדים במוסד של נשיא דורנו, ומה טוב – נתינת צדקה במספר ארבעים¹¹³, כדי שיזכיר עוד יותר אודות הענין דארבעים שנה.

וכמו כן בנוגע לפעולה בעולם: יש להקים ולהרחיב מוסדות חדשים של תורה עבודה וגמילות חסדים והפצת המעיינות חוצה בכל מקום ומקום. וכמדובר לעיל¹⁰⁸ – להתיעץ ולהתדבר בזה עם העסקנים שבמקום ועם מומחים, ומה טוב – למנות ב' או ג' עסקנים יחד לעמוד בראש הפעולה כדי שיהי' בסדר מסודר.

וכל ענינים אלו מתוך שמחה וטוב לבב, ששמחה מביאה לזריזות¹¹⁴, וכיון ש"אחכה לו בכל יום שיבוא"¹¹⁵ – מובן שכדאי יותר שמישיח יפגוש לא רק את ההחלטה טובה על זה, אלא גם את המעשה בפועל.

(התוועדויות ח"א ע' 326). ובכ"מ.

111) ישע"י טו, כב.

112) נוסח "אני מאמין" הנדפס בסידורים – ע"פ

112) פ"א.

עיקר הי"ב מי"ג העיקרים (פיה"מ להרמב"ם סנהדרין

113) ראה גם שיחה שבהערה 108.

הקדמה לפרק חלק).

114) ראה גם שיחת ליל הושע"ר תשמ"ז

כמו כן יש לערר על הוצאה לאור של קובצי חידושי תורה (וכפי שכמה וכמה כבר עשו בעבר), שיכלול הערות ופולפולים ושקלא וטריא ומראי מקומות בנגלה ובחסידות, ובמיוחד במאמרי ושיחות נשיא דורנו.

וכמדובר כמה פעמים¹¹⁶ גדול המעלה בזה, שגם ענין זה הוא מוסד של תורה, ובו מתאחדים יחד כל הסוגים שבבני ישראל, הן היושבי אוהל (יששכר) כותבי הקובצים, והן ה"תמכין דאורייתא"¹¹⁷ (זבולון) המשתתפים בכיסוי הוצאות העריכה וההוצאה לאור, שותפות ואחדות באופן הכי נעלה עד שלא ניתן להבחין כלל החילוק ביניהם (ובפרט באם מתנים מראש שהלימוד יעלה לזכות שניהם¹¹⁸).

יג. וע"י כל ענינים אלו זוכים לגאולה העשירית¹¹⁹ והשירה העשירית¹²⁰, ובפרט ששבת הבאה עלינו לטובה היא שבת שירה (הן שירת משה ובני ישראל, ושירת מרים ונשי ישראל, שבתורה שבכתב¹²¹, והן שירת דבורה בהפטר¹²²), ט"ו בחודש שבו "קיימא סיהרא באשלמותא"¹²³ דכל חודש שבט, ומנהג ישראל¹²⁴ לאכול אז מפירות הארץ, או מפירות שנשתבחה בהם ארץ ישראל.

ואין צורך לחכות עד לשבת הבאה, אלא ביום השבת זה זוכים תיכף ומיד ממש לגאולה האמיתית והשלימה, עוד קודם קריאת התורה דתפילת מנחה, דאליהו הנביא (מבשר הגאולה¹²⁵) נענה בתפילת המנחה¹²⁶. "ונאכל שם מן הזבחים"¹²⁷ (ואח"כ בפסח גם "מן הפסחים"¹²⁷) – "תמידים כסדרם ומוספים כהלכתם"¹²⁸, מתחיל מיום השבת זה בזמן "רעוא דרעוין"¹²⁹, בהקרבת תמיד של בין הערביים, והדלקת המנורה, כדאיתא ב"אביי הוה מסדר כו"¹³⁰; ולהעיר מהידוע ש"אביי" ר"ת "אשר בכך ירוחם יתום"¹³¹, שקאי גם על כל בני ישראל בזמן הגלות, שהם בבחי' יתום כי "גלו מעל שולחן אביהם"¹³².

ואחרי אמירת קטורת ו"אביי הוה מסדר כו" (כפי שאומרים בבוקר), מסיימים ב"אנא בכח", עד "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", גילוי שם הוי' דאצילות בבי"ע¹³³;

לשו"ע אדה"ז (להר"נ מדוברבנא) שם ס"ח. ובכ"מ.
 125) ראה פרש"י בחוקותי כו, מב. תיב"ע וארא ו, יח. יל"ש ר"פ פינחס. עירובין מג, ב ובתור"ה דלא אתא. רמב"ם ה' מלכים פי"ב ה"ב.
 126) ברכות ו, ב.
 127) נוסח ברכת "אשר גאלנו" – מפסחים קטז, ב (במשנה).
 128) נוסף תפלת מוסף.
 129) זח"ב פח, סע"ב.
 130) ע"פ יומא לג, א.
 131) ל' הכותב – הושע יד, ד. וראה סדה"ד בערכו.
 132) ברכות ג, סע"א.
 133) ראה סהמ"צ להצ"צ קכב, א. קכז, ריש ע"ב. ובכ"מ.

116) ראה שיחות: ש"פ שמיני תשמ"ב (לקו"ש חכ"ב ע' 225); ש"פ בראשית תשמ"ג (שיחות קודש ח"א ע' 234 ואילך; התוועדות ח"א ע' 335 ואילך); ט"ו בשבט תשמ"ח (סה"ש ח"א ע' 249 ואילך). ועוד.
 117) ראה אגה"ק סוס"ה.
 118) ראה רמ"א יו"ד סרמ"ו ס"א.
 119) ראה גם שיחת ש"פ מטור"מ תנש"א (דברי משיח ח"ה ע' 5). רש"י.
 120) ראה מכילתא בשלח טו, א.
 121) בשלח שם ואילך.
 122) ס' שופטים ה, א ואילך.
 123) ראה זהר ח"א קג, רע"א. ח"ב פה, רע"א. רטו, א. ח"ג מ, ב. ועוד. וראה שמור"פ פט"ו, כו.
 124) ראה מג"א אור"ח סקל"א סקט"ז. השלמה

וממשיכים באמירת "אשרי" ו"ובא לציון", ואח"כ – "ואני תפילתי לך ה' עת רצון אלקים ברוב חסדך ענני באמת ישעך"¹³⁴, כי אז נסגרים הכ"ד בתי דינין¹³⁵, ואדרבה – כולם פוסקים שמשיח צריך לבוא תיכף ומיד ממש!

ונעשית שלימות כ"ד צירופי שם אדני, כולל – החיבור די"ב צירופי הוי' וכ"ד צירופי אדני, ובעבודה – חיבור הנשמה (משם הוי') והגוף (משם אדני), עד שנעשית מציאות אחת ממש; ועד לבריאות הגוף כפשוטו ("אתה אדון לכל בריותי"¹³⁶, "בריותיך" גם מלשון בריאות).

ועד שבאים להסיום דמנחה – "עלינו לשבח", תפילה בנוגע לענין הגאולה, ועד לסיומו – "ה' אחד ושמו אחד"¹³⁷, "כשאני נכתב כך אני נקרא"¹³⁸. ומסיימים ב"אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך"¹³⁹, שאמיתית ענין זה יהי' בקודש הקדשים.

ואח"כ – במוצאי שבת (הזמן ד"סעודתא דדוד מלכא משיחא"¹⁴⁰) – אמירת "ויתן לך"¹⁴¹, עד הסיום – "ואתה שלום גוי"¹⁴², "ה' יברך את עמו בשלום"¹⁴³, "וכל בניך לימודי ה' רוב שלום בניך"¹⁴⁴, שהם "מרבבים שלום בעולם"¹⁴⁵, גם בעולם מלשון העלם והסתרת¹⁴⁶. וכל זה – תיכף ומיד ממש.

[אחרי שיחה זו ניגנו ניגון שמח].

– שיחה ד' –

יב. כרגיל לסיים בהתוועדויות כגון אלו, שאלו שהכינו קנקני משקה "המשמח"¹⁴⁷ יעלו ויכריזו במה המדובר, ומהם יראו וכן יעשו רבים.

ויהי רצון, שהקב"ה יוסיף במאורעות ופעולות משמחות כהנה וכהנה, ועם כל המוסדות החדשים נלך "בנערינו ובזקנינו". בבנינו ובבנותינו" לארץ הקודש, ולירושלים עיר הקודש, ולהר הקודש, ולבית המקדש השלישי, בגאולה האמיתית והשלימה, מתוך שמחה וטוב לבב.

(134) תהלים סט, יד.	(142) שמואל-א כה, ו.
(135) ראה זח"ג (אד"ר) קכט, סע"א. קלו, ב.	(143) תהלים כט, יא.
(136) ב"ר פי"ז, ד.	(144) ישע"י נד, יג.
(137) זכרי' יד, ט.	(145) סוף מסכתות: ברכות, נזיר, יבמות, כריתות. תמיד לב, ב.
(138) ראה פסחים נ, א. קידושין עא, א.	(146) ראה לקו"ת במדבר ה, סע"ג (מקה"ר פ"ג, יא).
(139) תהלים קמ, יד.	שלח לו, ד. שבת שובה סד, ב. ביאור"ז להצ"צ ח"א ע' שנה (מפסחים נ, א). סה"מ ה'ש"ת ע' 160 ואילך. וראה גם תקו"ז תמ"ב. ובכ"מ.
(140) ראה סידור האריז"ל כוונת הברלה ומו"ש. פע"ח שער (יח) השבת ספכ"ד. וראה לקו"ש חכ"ה ע' 489 הערה ד"ה מוצאי שבת-קודש.	(147) ס' שופטים ט, יג.
(141) תולדות כז, כח.	

[אחרי חלוקת המשקה התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן את ניגון ההקפות לאביו הרלווי"צ ז"ל. אח"כ הורה לש"ץ שי' לנגן "יהי רצון . . שיבנה ביהמ"ק". אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה.

ההתוועדות הסתיימה בשעה 4:20 לערך].

יומן

וכססיימו - החל כ"ק אדמו"ר שליט"א באמירת השיחה הראשונה.

בשיחה זו התייחס כ"ק אדמו"ר שליט"א לכך שבני ישראל נקראו בפרשתנו בשם "צבאות ה'", שכשם שענינו של איש צבא הוא שזה חודר בו בכל כחותיו, ועד שגם בעת השינה ניכר עליו שהוא איש צבא - תכלית הביטול, עד"ז צריך כ"א להיות בטל להקב"ה בכל כחותיו - "צבאות ה'". וענין זה מודגש בכריעה והשתחוואה, שהראש משתחוה ובטל לרגליים, כיון שבעקב שברגל מודגש ביתר ענין הביטול.

ענין הנ"ל (עקב שברגל) קישר ל"עקב" שבזמן - כשנמצאים בעקבתא דעקבתא דמשיחא, שדוקא כעת (ע"י עבודת הביטול) מתגלים ענינים נעלים ביותר - "כל הגבוה ביותר יורד למטה ביותר". ובמיוחד שעומדים בש"פ בא בשנת תש"נ, אחרי שכבר "כלו כל הקיצין", ובפרט בעמדנו באלף השישי - אחר חצות היום, והר"ת של השנה הוא "תהא שנת ניסים" - לכל לראש נס הגאולה עצמה, כולל גם הניסים שלפני זה ואחרי זה, הרי ודאי שגם התקופה של "עקבתא דמשיחא" הסתיימה, ועומדים מוכנים ברגע זה ממש לגאולה האמיתית והשלימה בפועל ממש!

• יום שבת קודש פ' בא, ח' שבט •

עוד באמצע תפילת מוסף התמלא החלק האחורי של 770 באורחים שתפסו מקומות להתוועדות מבעוד מועד (ואף היו שתפסו מקומות להתוועדות כבר אחרי תפילת מעריב...), וכבר בשעה 1:00 כל המקומות נתפסו עד אפס מקום. לכיוון מזרח הוכרחו להוסיף עוד מספר שורות של ספסלים, ורק אח"כ העמידו את הפירמידות. בכל צד נוספו עוד פירמידות, וכל המעברים היו מלאים עד אפס מקום. הבימה של ההתוועדות התמלאה בזקני וחשובי אנ"ש, והקהל כולו עמד בכל מקום אפשרי - ממש עד מקומו של כ"ק אדמו"ר שליט"א. בשעה 1:30 ממש לא יכלו להיכנס, הי' מלא כמו בשמח"ת ויותר.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס להתוועדות בשעה 1:30, וכל הקהל הגדול החל לשיר בשמחה עצומה "יחי אדוננו מורנו ורבינו" עד שכ"ק אדמו"ר שליט"א התיישב במקומו. אחרי ברכת בופה"ג החל הקהל לשיר את מארש נפוליון בשמחה רבה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א החל לענות לקהל "לחיים", ומידי פעם עודד את הניגון בתנועות ראשו הק'. כך זה נמשך משך זמן רב,

וגמ"ח, ובמיוחד ביום ההילולא עצמו – להתפלל במנין מיוחד (כל הג' תפילות), וכן לתת צדקה במספר ארבעים (דבר שיזכיר את שנת הארבעים); ב. בנוגע לפעולה בעולם – יש להרחיב ולהקים מוסדות חדשים של תורה עבודה וגמ"ח בכל מקום, בהתייעצות עם העסקנים שבמקום, ומה טוב – ג' עסקנים יחד; ג. להו"ל קובצי חידושי תורה שיכללו פלפולים ושקו"ט בנגלה וחסידות, ובמיוחד במאמרי ושיחות נשיא דורנו.

אחרי שיחה זו החל הקהל בניגון שמח, וכ"ק אדמו"ר שליט"א החל לעודד בידו הק' בעוז והקהל הגביר את השירה ביתר שאת וביתר עוז. בהמשך החל כ"ק אדמו"ר שליט"א לעודד בתנועות חזקות בראשו הק' לעבר הקהל, ואח"כ לעבר ילדי שארף שיחיו שעמדו לידו כרגיל.

שיחה ד' היתה אודות חלוקת המשקה, ואחרי' העמיד המזכיר 33 קנקנים וכ"ק אדמו"ר שליט"א החל בחלוקה שנמשכה 17 דקות! כ"ק אדמו"ר שליט"א מזג מכל בקבוק מעט לתוך כוסו כרגיל, והיות והיו הרבה שניגשו – נוצר קצת "בלאגן".

בסיום החלוקה שתה כ"ק אדמו"ר שליט"א חצי מהכוס שהי' מלא במשקה, ומיד החל לנגן את ניגון ההקפות לאביו הרלוי"צ ז"ל. מיד לאחר מכן המשיך כ"ק אדמו"ר שליט"א וכלה לשנות את כוסו, ואכל מה"מזונות".

אח"כ הורה לחזן ר' משה שי' טלישבסקי לנגן "יהי רצון . . . שיבנה ביהמ"ק", ובמשך הניגון עודד בתנועות ראשו הק'. אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה.

אחרי שיחה זו החל הקהל לנגן ניגון שמח¹, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בתנועות נמרצות בראשו הק', ובאמצע הורה לכמה לומר "לחיים".

ההדגשה העיקרית בשיחה ב' היתה בהקשר לשנת הארבעים, שמכיון שכעת בשנת הארבעים נותן הקב"ה לכ"א "לב לדעת ועיניים לראות ואזניים לשמוע" (ולהעיר שעל משפט זה חזר **עשרות פעמים**), צריך כ"א שיהי' באופן של מציאות חדשה לגמרי, וזהו המענה לשאלת רבים, מהי הפעולה המיידית שנדרשת מאיתנו בקשר לשנת הארבעים – והמענה לזה הוא כנ"ל שכ"א צ"ל באופן של מציאות חדשה, עד שזה מתבטא גם בפרטים, עד למעשה בפועל ממש, ובודאי שכ"א יכול למצוא בעצמו פעולות וענינים חדשים לגמרי לגבי עבודתו עד עתה.

השיחה היתה ארוכה והיו בה פרטים רבים, אבל כאמור הנקודה העיקרית היתה בנושא שנת הארבעים. את השיחה סיים במילים: "**תיכף ומיד ממש!**" (כשאת המילה האחרונה אמר ממש בצעקה).

אחרי שיחה זו ניגן הקהל את הניגון החדש על המילים הנ"ל, אשר בו גם פסוקים מקאפיטל מ' ומ"א בתהילים, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בראשו הק'. חלק גדול מהקהל עדיין לא קלט את הניגון, ושרו אותו רק כ-5 פעמים.

בשיחה השלישית הורה כ"ק אדמו"ר שליט"א מספר הוראות מעשיות: א. לכל לראש בעבודת האדם עם עצמו – צריך להוסיף בכל הענינים של תורה עבודה

(1) לפי א' היומנים ניגנו (שוב) "יחי אדוננו".

מרוב הלחץ התהפכו פירמידות מידי פעם והלחץ הי' עצום].
ההתוועדות הסתיימה לערך בשעה 4:20 לערך.

ההתוועדות בכללותה היתה באופן מיוחד יוצא מהרגיל, וגם השיחות היו מופלאות. [יש לציין שבמהלך ההתוועדות היו "מהפכות גדולות";

ר"ד מחלוקת הדולרים

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "וועגן...?"³.

הנ"ל: בכלל אודות אוסטרלי ופעולותיו של כ"ק אדמו"ר שליט"א.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "נו, גוט. איר זאָלט אָבער זען אַז ס'זאָל זיין כפליים לתושי'. דאָס היינגט אָפּ אָן אייך, ווייל איך זיצט דאָ און איר זיינט דאָרטן"⁴.

הנ"ל הציג את רבני אנ"ש מאוסטרלי, ואמר שכולם יפעלו בזה יחדיו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א (בחיוך): "אָבער איר זיינט אָבער אַ כהן און אַ רב, אַלע גוטע זאַכן צוזאַמען"⁵.

הנ"ל: יחד עם כל הרבנים שם.

כ"ק אדמו"ר שליט"א (בחיוך): "זיי זיינען אַלע כהנים!?"⁶.

הנ"ל: לא.

כ"ק אדמו"ר שליט"א (בחיוך): "ממלכת כהנים וגוי קדוש. זאָל זיין בשורות טובות" (והרים את ההצהרה (הגדולה) ומסרה לריל"ג שהניחה בצד השולחן).

יום ראשון, ט' שבט

• הרב שניאור חיים הכהן שי' גוטניק ממלבורן, אוסטרלי אמר שסוף כל סוף כבש כ"ק אדמו"ר שליט"א את כל העולם, ויבשת החמישית (אוסטרלי) כבר שייכת לו, והראי' – שראש הממשלה שם ביקש למסור לכ"ק אדמו"ר שליט"א את הכרתו בפעולותיו הק' בכל העולם, ומסר הצהרה מיוחדת מאת ראש הממשלה הנ"ל.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אַ גרויסן ישר כח. איר האָט דאָך מסתמא אָן איינטייל אין דעם!"¹

הנ"ל הראה על ר' לוי שי' שם – טוב שהוא התעסק בזה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ער איז דאָך אָבער... ער הייסט לוי, אָבער זיכער איז ער דאָך ניט קיין כהן... איר זיינט דאָך אַ כהן אויכעט, און אַ רב, און אַ רב ראשי, און גאָר אַ כהן ראשי... זאָל זיין 'יראה כהן בציון'"².

הנ"ל: כשהייתי באה"ק פרסמתי על זה, והי' קידוש ה' וקידוש שם ליובאוויטש.

(3) = "אודות...?"

(4) = "נו, טוב. אבל תדאג שיהי' כפליים לתושי'. זה תלוי בך, כי אני יושב כאן ואתה נמצא שם".

(5) = "אבל אתה כהן ורב, כל הדברים הטובים יחד".

(6) = "הם כולם כהנים!"

(1) = "ישר כח גדול. מן הסתם יש לך חלק בזה".

(2) = "אבל הוא הרי... קוראים לו לוי, אבל בודאי הרי אינו כהן... אתה הרי כהן ג"כ, ורב, ורב ראשי, ובכלל כהן ראשי... שיהי' 'יראה כהן בציון'".

ר' פינחס שי' פלדמן מסר תמונה שבה רואים את ראש הממשלה חותם על ההצהרה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א (כשמצביע על ההצהרה): "דער ראש ממשלה. ברכה והצלחה", ונתן לו דולר נוסף באומרו: "און דאָס איז פאַרן בילד. מסתמא ס'איז דאָך פאַרבונדן מיט אַ הוצאה... ס'שטייט אין דער כתבי האריז"ל אַז אַ גוטע זאָך דאַרף קאָסטן געלט".

ר' לוי שם-טוב אמר שר' יוסף יצחק הכהן שי' גוטניק כיסה את כל ההוצאות, ושאל כ"ק אדמו"ר שליט"א (בחיוך): "איז וואָס ווילט איר, איך זאָל באַ עם צונעמען דעם דאָלער?...".

הנ"ל הזכיר שני אנשים שעזרו בהנ"ל, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו

דולרים עבורם. הנ"ל: שה' יעזור שנוכל תמיד למלאות את רצון קדשו של כ"ק אדמו"ר שליט"א.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בקרוב ממש, דער עיקר איז, מיין כוונה איז, אַז משיח זאָל קומען".

• א' (שלא מאנ"ש) שאל: כ"ק אדמו"ר שליט"א אומר שצריך להיות "בן ארבעים לבונה", איך מקיימים זאת?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "איר וועט מוסיף זיין אין לימוד התורה. מ'דאַרף ניט זוכן קיין פשט'לאַך, מ'קען דאָס מקיים זיין בפועל ממש, אַז מ'לערנט תורה האָט מען מער בינה. זאָל זיין בשורות טובות".

(9) = "בקרוב ממש, העיקר הוא, כוונתי היא, שמשיח יבוא".

(10) = "תוסיף בלימוד התורה. לא צריך לחפש 'פשטלאַך', אפשר לקיים זאת בפועל ממש, כשלומדים תורה יש יותר בינה. שיהיו בשו"ט".

(7) = "וזוהו בשביל התמונה. מן הסתם זה קשור עם הוצאה... כתוב בכתבי האריז"ל שדבר טוב צריך לעלות כסף".

(8) = "מה אתה רוצה, שאקח ממנו את הדולר?...".

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מהרה יגלה אכ"י

יה"ר שיראה רוב נחת מתלמידיו,

חסידיו ושלוחיו ומכלל ישראל

ותיכף ומי"ד ממ"ש נראה בעיני בשר

בקיום נבואתו העיקרית – בשורת הגאולה –

"לאלתר לגאולה" ו"הנה זה משיח בא"

ובעגלא דיין יתגלה לעין כל

ויולכנו קוממיות לארצנו הק'

ויבנה ביהמ"ק במקומו ויקבץ נדחי ישראל

בגאולה האמיתית והשלימה

נאו מי"ד ממ"ש ממש!

לזכות

חיילי בית דוד

תלמידי התמימים השוהים

ב-770 – בית חיינו – בית משיח

להצלחה רבה ומופלגה בכל ענייניהם

מתוך הרחבה ומנוחת הנפש

לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ובפרט בהענין הכי עיקרי שהזמן גרמא

בקבלת פני משיח צדקנו – כ"ק אדמו"ר שליט"א

יחד עם כל בניי שליט"א בכל מושבותיהם

תיכף ומי"ד ממ"ש, נא!